

Veilig, schoon
en helder **water**

SGP

Verkiezingsprogramma

Waterschap WDODelta 2019 - 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	6
Hoofdstuk 1 » Gezonde sloten, vooruitziend waterbeheer	7
Kwaliteit	8
Nitratrichtlijn (2018 - 2021)	8
Voldoende zoetwater	10
Grondwater	10
Wateroverlast	10
Kwantiteit	11
Vispassages	11
Klimaat	12
Recreatief medegebruik	12
Zandwinplassen	12
Hoofdstuk 2 » Duurzame waterzuivering	13
Terugwinnen van grondstoffen en energie	14
Verwijderen van nieuwe stoffen	14
Afkoppelen van regenwater	14
Samenwerken in de afvalwaterketen	15
Hoofdstuk 3 » Veilig achter de dijk	17
Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)	18
Dijkverzwarringsplannen	18
Ruimte voor de Rivier	19
Bestrijding van muskusratten en beverratten	20
Hoofdstuk 4 » Constructief bestuur	21
Aanpassing belastingstelsel	23
Omgevingswet	23
Nationale Woonagenda	24
Duurzaamheid	24
Windenergie	25
Zonne-energie	25
Communicatie en voorlichting	25
Innovatie	25
Internationale samenwerking	26
Financiën	26
Speerpunten	27
Kandidatenlijst	28

Voorwoord

Vanouds heeft de SGP een grote verbondenheid met het waterschapsbestel, mede ook door de agrariërs, burgers, bedrijven en natuurorganisaties.

De SGP in Overijssel en Drenthe doen onder andere mee aan de verkiezingen voor het deel dat waterschap Drents Overijsselse Delta betreft.

Als partij vinden wij dat de veiligheid van de inwoners en bedrijven in ons gebied voorop moet staan. Daarom blijven wij pleiten voor sterke, robuuste dijken. Dat is in ons áller belang.

Wij zijn een partij die zorgvuldig wil omgaan met de schepping. Bijbels rentmeesterschap (bouwen en bewaren) nemen wij ook als uitgangspunt in ons waterschapswerk. Zorgen voor een schoon milieu, waar water en natuur als onderdeel van Gods goede schepping deel van uitmaakt. De SGP ziet het als een Bijbelse opdracht om daar recht aan te doen.

Het beheer omvat onder andere bescherming tegen water in natte perioden, maar ook het beperken van uitdroging wanneer er weinig neerslag valt. Mede door de extreme droogte in het afgelopen jaar is het vasthouden van water sterk in de belangstelling gekomen. Effectief beheer van stuwen is bij deze grote droogte van essentieel belang gebleken voor het grondwater peilbeheer.

Het belang van agrariërs mag niet ondergeschikt gesteld worden aan natuur en recreatie.

Naast het buitengebied verdient ook het waterbeheer in stedelijke gebieden de nodige aandacht, maar laten we de dorpen niet vergeten.

In dit verkiezingsprogramma zijn de standpunten van de SGP voor de komende bestuursperiode 2019 - 2023 verder uitgewerkt.

Wij roepen u en jou op om D.V. 20 maart 2019 te stemmen op één van de SGP-waterschapsbestuurders. Maar wij hopen en bidden ook dat de Heere deze arbeid wil zegenen.

*Namens het SGP bestuur
afdeling Overijssel,*

Drs. M. Bossers, voorzitter

*Namens het SGP bestuur
afdeling Drenthe,*

A. Koekoek, voorzitter

Inleiding

De zomer van 2018 zal ons nog lang heugen. Het regende lang niet en water - of juist het ontbreken ervan - haalde veelvuldig het nieuws. Er werd gesproken over de verdroging die optrad en over de maatregelen die nodig zijn om de gevolgen van toekomstige droogte te dempen. Het ging over verboden om oppervlaktewater te gebruiken voor gewasberegening en andere doelen.

Burgers zagen beken uitdrogen - en welke gevolgen dat had voor de natuur. Er werd gesproken over de verzilting door de droogte. En natuurlijk ging het ook over de vervuiling die optrad toen het toch begon te regenen en de riolen het vele water dat in korte tijd viel niet konden verwerken, zodat er rioolwater moest worden geloosd op het oppervlaktewater.

In 2017 waren we juist erg druk met de omgekeerde situatie; er was op veel plaatsen ernstige wateroverlast doordat riolen, sloten, beken en riviertjes de grote hoeveelheid regenwater niet konden verwerken.

Op D.V. 20 maart 2019 vinden de Waterschapsverkiezingen plaats. U kunt invloed uitoefenen op de waterkoers die in de komende bestuursperiode moet worden gevolgd. Juist de waterschappen nemen beslissingen die raken aan de onderwerpen waarmee we in de zomer van 2018 zo druk waren. Kortgezegd zijn waterschappen - samen met partners - verantwoordelijk voor schoon water, voor voldoende water en voor veilige dijken. Een besluit van het waterschap heeft dus direct gevolg voor uw leefomgeving en dus voor uw dagelijks leven.

Om de taken te kunnen uitvoeren, heft het waterschap jaarlijks belasting. U vindt dan een aanslag voor watersysteemheffing en zuiveringsheffing in de bus. U bent dus ook financieel betrokken bij het waterschap.

In dit verkiezingsprogramma zetten we als SGP-waterschapsbestuurders uiteen welke waterkoers wij de komende bestuursperiode willen varen. Hoe gaan we met uw leefomgeving om, waar leggen we de prioriteit en waar gaan we uw geld aan besteden?

De SGP vindt het belangrijk om in het waterschapsbestuur vertegenwoordigd te zijn, zowel voor onze jongere als oudere generatie!

Gezonde sloten, vooruitziend waterbeheer

Kwaliteit

Het waterschap zorgt onder meer dat het oppervlaktewater van voldoende kwaliteit is. Het is verantwoordelijk voor de controle van de waterkwaliteit en voert daarvoor een meetprogramma uit. Ook verricht het waterschap kwaliteitsmetingen voor zwemwater. Oppervlaktewater moet namelijk altijd veilig zijn voor mens en dier en voldoende kansen bieden voor gewenste natuurontwikkeling. Het waterschap is primair verantwoordelijk voor de waterkwaliteit aan de hand van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) een richtlijn voor duurzame bescherming van ecosystemen en watervoorraden. In 2015 hebben de waterschappen de afgesproken maatregelen zoveel mogelijk uitgevoerd; de doelen zijn in 2027 op orde. Voor de uitvoering moet er een goede balans zijn tussen haalbaarheid en kosten.

Concreet:

- » De SGP wil ook in de komende periode volop aandacht schenken aan haalbaarheid projecten en gevolgen voor de financiering. Hoog ambitieniveau is mooi, maar het moet wel betaalbaar blijven;
- » Afweging van specifieke belangen tegen algemene belangen.

Oppervlaktewaterbeheer is voor de waterschappen een complexe taak, waarbij veel belangen en partijen een rol spelen. De SGP wil samen met de betrokken instanties tot overeenstemming te komen. Daardoor moet een breed draagvlak ontstaan voor toekomstbestendige maatregelen waar de verschillende partijen allemaal belang bij hebben.

Ook voor de agrarische sector is voldoende kwaliteit van het oppervlaktewater van groot

belang. Samen met de Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) zijn convenanten opgesteld die de emissies terug moeten dringen. Als de agrarische sector duurzaam onderneemt, draagt dat bij aan een betere waterkwaliteit. De SGP ondersteunt het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), een initiatief van de LTO om emissies in het oppervlaktewater en grondwater terug te dringen.

Concreet:

- » Blijf als waterschap in gesprek met de agrariërs. Zij hebben over het algemeen de meeste kennis van - en ervaring met - het agrarisch gebied;
- » Afspraken over DAW voortzetten met inzet van de nu beschikbare financiële middelen;
- » Wanneer toch meer inspanning noodzakelijk is, dienen hiervoor ook geldmiddelen van andere instanties en/of Europese subsidies beschikbaar te komen.

Nitraatrichtlijn (2018 - 2021)

De SGP pleit op landelijk niveau voor een regionale aanpak met een aantal actieprogramma's. Bij de gebiedsindeling kan rekening worden gehouden met stroomgebieden, grondsoorten en de gebiedsindeling van waterschappen. Door aan te sluiten op de gebiedsindeling van waterschappen kunnen waterschappen beter worden betrokken bij het opstellen van de regionale actieprogramma's. Ook kan dan een koppeling worden gemaakt met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Regionaal zijn er grote verschillen tussen de bijdrage van verschillende stikstof- en fosfaatbronnen naar het oppervlaktewater. Dat geldt ook voor de verschillen in waterkwaliteit. Het is van groot belang dat deze actieprogramma's voor waterkwaliteit moeten

worden gebaseerd op metingen. Bij het bepalen van de norm moet het waterschap zorgvuldig maar realistisch handelen.

Concreet:

- » In het buitengebied moet de functie van de agrarische sector leidend zijn. De sector wordt betrokken in afwegingen;
- » De SGP vindt dat meer werk gemaakt moet worden van het afkoppelen van riooloverstorten die veedrinkwater, flora en fauna bedreigen;
- » Maatregelen voor waterkwaliteit moeten worden gebaseerd op metingen en zijn geënt op de lokale omstandigheden.

De waterbeheerder draagt met een gericht onderhoudsprogramma zorg voor een optimale aan- en afvoer van het water, in combinatie met een schone watergangbodem. De SGP is voor risicogestuurd baggeren (niet meer volgens vaste schema's), maar wil jaarlijks evalueren of dit niet tot ongewenste situaties leidt. Robuuste watersystemen hebben de voorkeur. In de nieuwe bestuursperiode moet duidelijkheid komen over het toekomstbestendig maken van het watersysteem en wat de kosten hiervan zijn. Samen met waterbergingoevers die natuurvriendelijk worden ingericht, moet er aandacht zijn voor een ecologisch evenwicht. Wel moeten steeds de kosten en opbrengsten worden afgewogen om tot een goede business-case te komen.

Concreet:

- » De SGP wil dat bij aanpassing van watergangen goed gelet wordt op het beheersbaar houden van de onderhoudskosten;
- » Er moeten heldere onderhoudsplannen zijn, of gemaakt worden, waardoor duidelijk is wie wat doet;
- » Efficiëntie in uitvoering onderhoud is voor ons belangrijker dan een nieuwe (onderhouds) inrichting.

In de komende jaren zal het programma Waterschapszorg (watersysteem/sloten

optimaal inrichten en onderhouden waarna de verschillende functies in het gebied vanuit het watersysteem optimaal worden ondersteund) worden uitgevoerd. Doel is ook om hiermee het beleid van beide voormalige waterschappen gelijk te trekken. Afgesproken is ermee te starten, daarna eerst te bezien of de verwachtingen uitkomen. Afhankelijk van de uitkomsten kan bijstelling nodig zijn. Dat is zeker noodzakelijk wanneer de geraamde kosten veel hoger uitkomen dan ingeschat is.

Concreet:

- » Na uitvoering van één of twee deelgebieden, eerst goed evalueren of dit de meest gewenste uitwerking is;
- » Beoordelen of de kosten bij die eerste plannen binnen de gewenste bandbreedte, en zo mogelijk zelfs aan de onderkant daarvan, blijven;
- » Wanneer de kosten voor het programma Waterschapszorg bij de eerste deelplannen aan de bovenkant van de ramingen in 2018 uitkomen, dan vindt de SGP dat we meer dan de gewenste vier jaar moeten uittrekken voor de invoering van dit programma;
- » Projecten die in de komende periode opgepakt worden, waar het kan, combineren met andere noodzakelijke werkzaamheden in het gebied. Dat kan ook zijn in samenwerking met andere overheden/instanties.

Een grote variatie aan teelten levert een bijdrage aan biodiversiteit. Daarbij moet bijzondere aandacht zijn voor weidevogels en voor de bescherming van bijenkolonies. Dit geldt ook voor het agrarisch natuurbeheer langs waterlopen. Sloten zijn het meest voorkomende type zoet water in het agrarische gebied. De SGP adviseert dan ook om onderzoek te doen naar de mechanismen die ten grondslag liggen aan de biodiversiteit in sloten. Het beleid inzake biodiversiteit moet worden afgestemd met de provinciale aanpak. Daarbij moet ook overleg zijn met betrokken partijen, zoals agrarische vertegenwoordigers.

Concreet:

- » De SGP wil agrariërs betrekken bij het onderhoud van de natuur;
- » De natuurontwikkeling lift mee met een adequaat waterbeheer;
- » Bij natuurontwikkeling ten koste van de agrarische ondernemer moet er een toereikende compensatie of vergoedingsregeling worden aangeboden.

Voldoende zoetwater

In het Deltaprogramma onderdeel Zoetwater wordt aandacht gevraagd voor een juiste verdeling van zoetwater in ons land. In ons werkgebied is Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON) de regionale uitwerking daarvan.

Het bestrijden en voorkomen van verzilting verdient meer aandacht. In veel gebieden moet nu in droge tijden veel zoetwater (gebiedsvreemd en vaak ook vervuild) worden ingelaten om aan de vraag te voldoen. Soms moet dit water lange trajecten afleggen voor relatief weinig belanghebbenden. De SGP vindt het belangrijk dat er in de landbouwsector - met name in de gebieden met veel glastuinbouw - gebruik wordt gemaakt van innovatieve maatregelen, zoals opslag van hemelwater in de grond. Daardoor hoeven er minder maatschappelijke kosten te worden gemaakt. Ook zullen emissies moeten worden teruggedrongen om zoet water beter te kunnen hergebruiken.

Als een beregeningsverbod nodig is, is tijdige en goede onderlinge afstemming met de agrarische gebruikers noodzakelijk. De verdringsreeks die bij droogte wordt gehanteerd, moet worden herzien. Daarbij moet er een betere afweging komen tussen kwetsbare natuur en economische activiteiten.

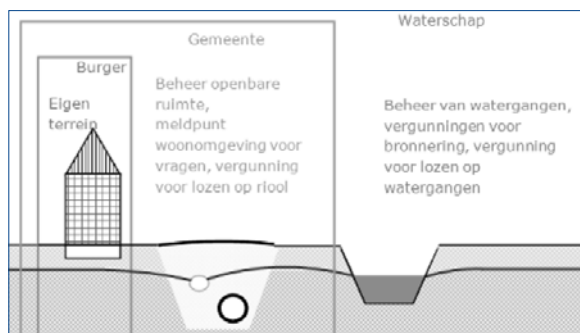
Concreet:

- » Wij willen de ZON-opgave als integraal onderdeel meenemen in het Water Op Maat (WOM) programma. Dat programma is opgezet om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW);

- » Extra investeringen in ZON-maatregelen alleen doen wanneer dat nodig is om te voldoen aan de afspraken met het Rijk;
- » Om te voorkomen dat heel veel zoet water richting het westen van ons land moet om verzilting door zout water tegen te gaan, dient in landelijk verband de aanleg van een sluis in de Nieuwe Waterweg worden bekeken.

Grondwater

Ook grondwaterbeheer valt onder regionaal waterbeheer. In de Waterwet krijgen de waterschappen nadrukkelijk de rol van waterbeheerder, ook voor het grondwater. Grondwater trekt zich niets aan van perceelgrenzen. Daarom is het goed dat duidelijk is waar de verantwoordelijkheden liggen. In het schema hieronder is dit weergegeven:

Wateroverlast

Door het veranderende klimaat beschikken steeds minder gebieden over voldoende waterafvoercapaciteit. Water kan niet tijdig worden afgevoerd, waardoor wateroverlast ontstaat. Dit speelt voornamelijk in het stedelijk gebied met weinig oppervlaktewater. Omdat de ruimte juist in die gebieden duur en spaarzaam is, pleit de SGP voor een oplossingsgerichte houding van de stad om gebieden samen met de waterschappen een multifunctionele bestemming te geven. Te denken valt aan waterpleinen, gescheiden afvoer van regenwater en rioolwater, groene daken en minder verhard oppervlak, zodat ook in die gebieden een robuust watersysteem ontstaat. Tegelijk is het belangrijk dat er wordt gewerkt aan een goede communicatie met de burger, waarin wordt aangegeven dat

waterschappen wateroverlast ook niet altijd kunnen voorkomen.

Concreet:

- » Er moeten prioriteiten worden gesteld voor de bestrijding van wateroverlast op basis van maatschappelijke kosten-batenanalyses;
- » Intensivering van samenwerking met gemeenten is hiervoor een vereiste;
- » Voorkom aanleg van nieuwe woonwijken in (te) laag gelegen gebieden;
- » Inzetten om bij herinrichting/nieuwbouw van woningen hoger te bouwen dan straten om bij extreme buien waterschade in woningen te voorkomen;
- » Inzet moet zijn om nog noodzakelijke maatregelen te kunnen nemen met de nu beschikbare financiën;

Kwantiteit

Het waterschap moet zorgen dat er voldoende water in het watersysteem is voor alle verschillende toepassingen. Peilbeheer is belangrijk om te zorgen voor voldoende water voor de agrarische activiteiten en - in specifieke gevallen - voor natuurontwikkeling en bodemdaling in veenweidegebieden. Verdroging in natte natuurgebieden dient door de waterschappen te worden voorkomen. Waterberging wordt bij voorkeur gerealiseerd door middel van waterbergingsoevers. Als dit niet mogelijk is, moeten gebieden worden gemaakt waar water bij grote hoeveelheden neerslag kan worden opgeslagen - de zogenaamde 'retentiegebieden'.

Concreet:

- » Grondwaterpeil van groot belang in droge en natte perioden;
- » De SGP wil retentiegebieden efficiënter benutten;
- » De SGP vindt dat wij waardevolle en vruchtbare landbouwgronden moeten koesteren;
- » De SGP wil stuwen zoveel mogelijk behouden.

Het waterschap zorgt samen met de gemeenten en de provincie voor het stedelijk water door

middel van waterplannen. Bij gebiedsontwikkeling wordt gezorgd voor voldoende capaciteit voor de berging van neerslag. Gemeenten voeren hiervoor een stresstest uit. Het waterschap zet zich in om samen met gemeenten en gebiedsontwikkelaars te zorgen dat neerslagwater wordt afgekoppeld van de riolering. Duurzaam waterbeheer heeft de voorkeur en kan worden bereikt door 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Wateroverlast door extreme neerslag moet adequaat worden opgelost. Dat vereist een robuust watersysteem waarbij extreme neerslag kan worden opgevangen in combinatie met andere gebieden.

Veenweidegebieden en bodemdaling
Bodemdaling in veenweidegebieden is een landelijk probleem. In ons werkgebied lopen inmiddels enkele proeven met onderwaterdrainage. Als waterschap actief deelnemen aan landelijke overleggen die gericht zijn op een gezamenlijke, breed gedragen aanpak. Inzet moet zijn om te streven naar blijvend gebruik van landbouwgrond voor dat doel. Draagvlak voor eventuele maatregelen is een voorwaarde.

Concreet:

- » De functie van het gebied moet leidend zijn bij het peilbeheer;
- » Evenwichtige afweging van belangen bij onttrekkingen en beïnvloeding van het grondwater.

Vispassages

Het waterschap draagt bij aan de ontwikkeling van vispassages of voorzieningen bij gemalen die de paaimogelijkheden vergroten. Dit gebeurt tegen aanvaardbare kosten, al dan niet met behulp van subsidies. De ontwikkeling moet wel in de lijn staan van een aansluitende visvriendelijke keten, om werkelijk resultaat te bereiken waar de vis van profiteert.

Concreet:

- » Uitgangspunt voor aanleg van vispassages dient te zijn dat dit gedaan wordt in combinatie met andere werkzaamheden nabij de vispassages;

- » De aan te leggen vispassages dienen eenvoudige, goedkope modellen te zijn, die hun nut in de praktijk bewezen hebben.

Klimaat

Het waterschap volgt nauwlettend de ontwikkelingen die samenhangen met de opwarming van de aarde en de klimaatstudies en -scenario's die invloed hebben op de taken. Deze informatie wordt met de betrokken instanties gedeeld en door de algemene democratie ondersteund en moet worden toegepast bij de taken op het gebied van veiligheid en watersystemen. Zo komt het waterschap tot een toekomstbestendig uitvoeringsbeleid met bijbehorende maatregelen.

De klimaatverandering leidt onder meer tot grotere droogteperiodes met een te verwachten tekort aan zoetwater voor mens, landbouw, natuur en industrie. De bijbehorende informatie en kengetallen kunnen leiden tot een gebiedsgericht beleid voor het vasthouden of gedoseerd afvoeren van neerslag of rivierwater. Daarbij wordt de Deltabeslissing Zoetwater gevolgd.

Concreet:

- » Het waterschap moet anticiperen op de informatie uit klimaatstudies;
- » Watersystemen, samen met andere overheden, robuuster maken om bij hevige regenval beter te kunnen bergen en afvoeren;
- » Er moeten plannen worden gemaakt en maatregelen worden voorbereid om zoet water te bufferen voor droge periodes.

Recreatief medegebruik

Om te kunnen genieten van water wil de SGP waar mogelijk medegebruik van schouwpaden, fiets- en wandelroutes op dijken toestaan. Daarbij dienen wel een aantal spelregels in acht genomen worden. Belangrijkste is dat geen loslopende honden toegestaan worden in de directe omgeving van landbouwgronden. Zij kunnen gemakkelijk besmettelijke ziekten overdragen. Het kan niet zo zijn dat agrariërs daardoor grote risico's gaan lopen en zelfs hun bedrijfsvoering in gevaar kan komen.

Concreet:

- » Positieve grondhouding innemen voor recreatief medegebruik van schouwpaden en dijken;
- » Duidelijke voorwaarden stellen aan dit medegebruik;
- » Streng optreden bij blijvende overtreding van voorschriften;
- » Omdat recreatief medegebruik geen kerntaak voor het waterschap is, moet financiering vooral komen van andere instanties.

Zandwinplassen

Plannen tot verondiepen van zandwinplassen roepen bij omwonenden veel vragen op. In het najaar van 2018 is dat ook duidelijk gebleken bij de plannen met de zandwinlocatie aan de Bomhofsweg in Zwolle. Er moeten zeer strenge regels gehanteerd worden, voordat eventueel sprake kan zijn van vergunningverlening.

Concreet:

- » Uitgangspunt moet zijn dat geen medewerking verleend wordt aan initiatieven tot verondiepen van zandwinplassen;
- » Indien toch overwogen wordt mee te werken, moet er instemming zijn bij de omwonenden en moet dit aantoonbaar voordeel opleveren voor de flora en fauna;
- » Er moet 100% zekerheid zijn dat dan alleen schone grond, uit Nederland afkomstig, gestort mag worden.

Duurzame waterzuivering

Het stelsel van de riolering en de afvalwaterzuivering vormen samen de 'afvalwaterketen'. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de riolering, maar de waterschappen regelen het transport van het afvalwater en de zuivering in de rioolzuiveringsinstallatie. Deze installaties kosten veel geld – net als het beheer en onderhoud ervan. Om de kosten te drukken en de duurzaamheid te bevorderen, moet het zuiveringsproces zo optimaal mogelijk verlopen.

Terugwinnen van grondstoffen en energie

Als rentmeester moeten we zorgvuldig omgaan met grondstoffenvoorraden en energiebronnen en met de natuur. Afvalwater kan worden gezuiverd met behulp van energie en chemicaliën. Daarbij worden reststoffen geproduceerd. Op veel plaatsen wordt het afvalwater gezuiverd door grondstoffen en energie terug te winnen en het gezuiverde water opnieuw te gebruiken. Het hergebruik zal op lange termijn meer geld opleveren, waardoor de kosten van afvalwaterbehandeling dalen. Het uitgespaarde geld kan worden gebruikt om de nieuwe opgaven van het waterschap te bekostigen, zoals het behandelen van nieuwe stoffen in het afvalwater en het omgaan met de effecten van de klimaatverandering.

Concreet:

- » Afvalstoffen moeten worden omgezet in grondstoffen;
- » Energie moet worden teruggewonnen door energiefabrieken bij afvalwaterzuiveringsinstallaties te bouwen;
- » Volg de ontwikkelingen nauwlettend op het gebied van winning thermische energie uit afvalwater;
- » Actiever inzetten op gezamenlijke exploitatie met bedrijfsleven.

Verwijderen van nieuwe stoffen

Stoffen zoals medicijnen, microplastics en nanodeeltjes vormen een probleem. We kunnen de consequenties ervan op langere termijn nog

niet overzien. Met de huidige hoeveelheden (hemel)water is het veel te duur om medicijnen en andere nieuwe stoffen uit het water te halen. Toch moet dit probleem worden opgelost. Vooral voor medicijnen wordt handelen steeds noodzakelijker. We moeten bij de bron beginnen: hoe kan worden voorkomen dat deze stoffen in het afvalwater terechtkomen? Er moet worden gewerkt aan bewustwording en beleid voor de productie en het gebruik van deze stoffen in producten.

Concreet:

- » Bewustwording en aanpak bij de bron om nieuwe schadelijke stoffen in afvalwater zo veel mogelijk te voorkomen;
- » De SGP wil dat ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere locaties waar veel medicijnenresten in het afvalwater komen, zich in de komende jaren, in overleg met het waterschap, meer gaan inzetten voor terugdringing van de hiervoor genoemde ongewenste lozingen;
- » Naast aanpak van de bron moet actief aan de slag worden gegaan met het verwijderen van medicijnresten uit afvalwater ('de vierde trap').

Afkoppelen van regenwater

De voorgaande punten pleiten ervoor om het verdunnen van afvalwater met hemelwater in nieuwbouwwijken zo veel mogelijk tegen te gaan. Daarom moet het afkoppelen van regenwaterafvoeren in bestaande wijken worden gestimuleerd. We moeten de vuilwaterstroom zo veel mogelijk concentreren en bij de bron aanpakken: daardoor kunnen we zo efficiënt en

effectief mogelijk nieuwe stoffen verwijderen en grondstoffen hergebruiken. Ook is dan minder overstort op oppervlaktewater nodig, waardoor vervuiling van het watersysteem (inclusief grond- en drinkwater) wordt voorkomen. Dit is goed voor de gezondheid van mens en dier.

Het waterschap moet bij nieuwbouwprojecten stimuleren om hemelwater in huis te gebruiken als spoel-, douche- en waswater. Bij bestaande bouw moet worden gestimuleerd om hemelwater op eigen terrein op te vangen en (tijdelijk) vast te houden.

Concreet:

- » Er mag geen hemelwater worden geloosd op de rioolwaterzuivering;
- » Gemeenten moeten worden gestimuleerd om hemelwater en afvalwater zo veel mogelijk te scheiden aan de bron;
- » Bij nieuwbouwwoningen moet schoon regenwater worden hergebruikt.

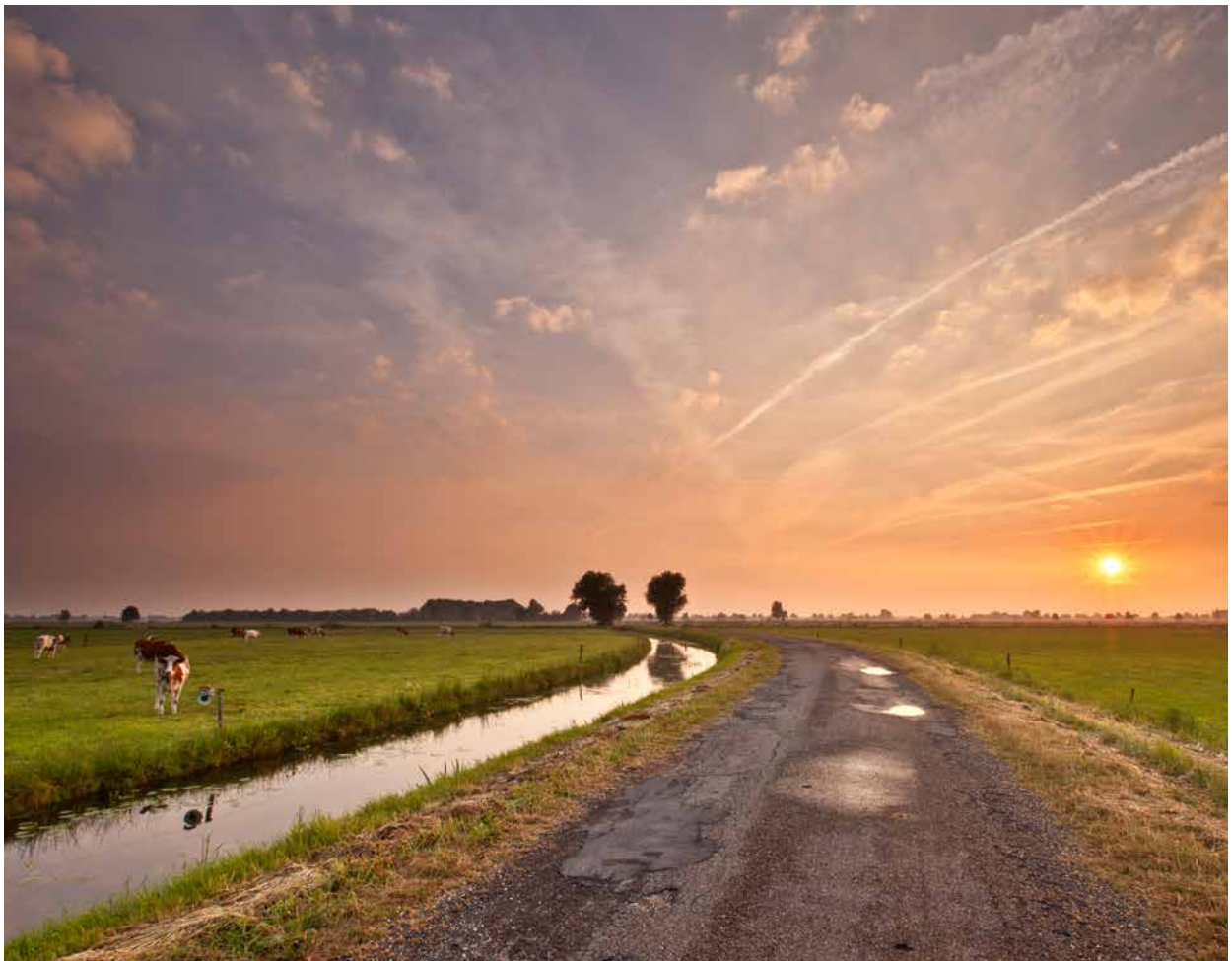
Samenwerken in de afvalwaterketen

De afvalwaterbehandeling moet zo goed mogelijk worden afgestemd met de gemeenten. Deze zijn immers verantwoordelijk voor de inzameling van afvalwater en hebben invloed op de bronaanpak en het scheiden aan de bron.

De waterketen moet als een onderdeel van een duurzame inrichting van de wijken worden gezien. Verduurzaming van de waterketen kost op korte termijn extra geld, maar kan in combinatie met andere uitdagingen uiteindelijk wel voordelig uitpakken. Een voorbeeld hiervan is een combinatie met het afval- en energievraagstuk in de wijk (denk aan warmte uit het riool, groene daken en inzameling van groente- en fruitafval in hoogbouw).

Concreet:

- » Wijken moeten in samenwerking met gemeenten duurzaam worden ingericht;
- » Waterschap en gemeenten werken in RIVUS (samenwerkingsverband tussen deze partijen in Overijssel) en FLUVIUS (in Drenthe) samen om in de afvalwaterketen de kosten zo laag mogelijk te houden.

Veilig achter de dijk

Zeedijken moeten ook bij storm en hoge waterstanden blijvend het zeewater keren. Rivierdijken moeten de grote hoeveelheden regen- en smeltwater vanuit het buitenland blijvend kunnen afvoeren. Secundaire veendijken en kades zorgen voor de afvoer van het water uit de polders. Het landelijk vastgestelde nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma is berekend op een statistische overstromingskans van dijken van maximaal eens in de tweeduizend jaar. Vanaf 2014 wordt gerekend met een nieuw klimaatscenario op basis van de zeespiegelstijging en tropische regenbuien. In 2021 wordt een nieuw scenario verwacht.

Concreet:

- » De SGP staat voor sterke, robuuste dijken en droge voeten;
- » Er moet rekening worden gehouden met een realistisch klimaatscenario.

Hoogwaterbeschermingsprogramma(HWBP)

Elk dijkvak wordt door het waterschap eens in de zes jaar nauwkeurig beoordeeld of het zijn taak blijvend kan uitvoeren. De benodigde verbeteringen worden gerapporteerd aan het ministerie, dat aan het HWBP toetst. Daarbij wordt aangegeven welk dijkvak op welk tijdstip aan de beurt is voor verbetering. Zo kunnen we borgen dat de 'eigen dijken' tijdig op orde zijn. Dijken worden vooral direct vanuit de rijksbegroting gefinancierd; maar een klein deel wordt opgebracht door inwoners. Bij nieuwe bouw- en bestemmingsplannen moet meer rekening worden gehouden met waterveiligheid. Waterschappen moeten effectief kunnen optreden tegen 'onveilige' plannen: de watertoets mag niet langer een vrijblijvend advies zijn. De SGP verwacht niet dat maatregelen voor klimaatadaptatie kunnen worden betaald uit de middelen in het kader van het HWBP. Door opgaven gezamenlijk met betrokken partijen te combineren, moeten middelen efficiënt kunnen worden besteed. Er moet extra budget komen via het Deltaplan Zoetwaterbeheer.

Concreet:

- » Veiligheid staat voorop, maar er moet een eerlijke keuze worden gemaakt op basis van urgentie;
- » Inzetten om de kosten per kilometer omlaag te brengen;
- » Er moet zo nodig extra worden geïnvesteerd in dijkverbetering;
- » Er is op korte termijn extra geld nodig voor aanpassing aan het klimaat;
- » Verbeteren samenwerking waterschappen en Rijkswaterstaat bij dit soort projecten, vooral ook op gebied van kennisontwikkeling en innovatie;
- » Uitvoeringsopgaven van Rijkswaterstaat in de watersystemen structureel koppelen aan HWBP-projecten;
- » De uitkomst van de watertoets van het waterschap moet bindend worden voor initiatiefnemers van plannen.

Dijkverzwaringsplannen

Het waterschap werkt in opdracht van het ministerie (meestal in samenwerking met Rijkswaterstaat) de plannen tot dijkverzwaring uit tot bestekken per dijkvak. Deze worden vervolgens aanbesteed. Het is belangrijk om een functioneel resultaat te behalen tegen redelijke kosten. Het waterschap houdt sterk rekening met de inspraak door omwonenden en bedrijven. Ook omgevingsfactoren, zoals bestaande bebouwing en natuur, spelen een rol. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse is hierbij onmisbaar.

Concreet:

- » Bij het aanbesteden van werk worden werkzaamheden bij voorkeur gecombineerd;
- » Innovatieve 'slimme dijken' worden ondersteund, maar er mag niet worden geëxperimenteerd.

Ruimte voor de Rivier

Jarenlang is onder de vlag van 'Ruimte voor de Rivier' gewerkt aan verbetering van de waterveiligheid in het rivierengebied. Deze projecten zijn grotendeels afgerond. In 'Ruimte voor de Rivier' verschoof het accent van dijkversterking naar rivierverruiming. Ook werd de ruimtelijke kwaliteit benut.

De les van 'Ruimte voor de Rivier' is: alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. Inmiddels wordt in het programma 'Integraal Rivier Management' nagedacht over een vervolg voor 'Ruimte voor de Rivier'. Nu is veiligheid op meerdere niveaus de norm: niet alleen het

voorkomen van overstromingen is belangrijk, maar ook een goede ruimtelijke planning en snelle evacuatie bij overstromingen. De SGP zet bij nieuwe projecten in op samenwerking met medeoverheden en betrokken burgers en ondernemers. Veiligheid moet voorop blijven staan, liefst met sterke dijken. Verder kan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit niet zonder bijdragen van andere overheden.

Concreet:

- » Meerlaagse veiligheid is prima, maar primaire, sterke dijken hebben de voorkeur;
- » Geen ingrijpende ruimtelijke plannen, zoals een hoogwatergeul, als dit vanuit het oogpunt van veiligheid niet nodig is;
- » Lokaal inleveren als daarmee een groter landelijk belang wordt gediend;
- » Nieuwbouw op dijken en uiterwaarden wordt alleen toegestaan als de veiligheid en het meerjarig onderhoud voldoende geborgd zijn.

Bestrijding van muskusratten en beverratten

Waterschappen zorgen voor een systeem van dijken, oevers, sloten, stuwen en gemalen die nodig zijn om dit gebied droog te houden. Dit hele systeem is gevoelig voor schade van muskus- en beverratten. Waterschappen moeten alle dijken, oevers en kanalen wettelijk beschermen tegen schade van muskus- en beverratten. Deze schade is momenteel alleen te voorkomen door de muskus- en beverratten te vangen en de populatie zo klein mogelijk te houden. Vooral voor de oprukkende beverrat zijn landelijke afspraken en beleid noodzakelijk, ook in samenspraak met de ons omringende landen. De rattenbestrijding is een wettelijke taak van het waterschap.

Concreet:

- » Er moeten landelijke afspraken en landelijk beleid komen voor de oprukkende beverrat;
- » Niet - of in elk geval terughoudend zijn met bezuiniging op de bestrijding van muskus- en beverratten;
- » Omdat de tendens echter (helaas) is wat terughoudender te worden in deze bestrijding, moeten de vangstregistraties goed gevolgd worden om, indien nodig, direct weer in te grijpen.

Constructief bestuur

Het waterschap heeft een autonome positie binnen de overheid. Het bestuur van het waterschap wordt voor het grootste deel door de burger gekozen tijdens directe verkiezingen. Een gedeelte van het bestuur bestaat uit geborgde zetels voor landbouw, natuur en bedrijven. Bestuurders voor deze zetels zijn afkomstig van brancheorganisaties. De SGP is voor het behoud van deze geborgde zetels.

Het bestuur van het waterschap bestaat uit een dijkgraaf, leden van het dagelijks bestuur en leden van de algemene vergadering. Dit is vergelijkbaar met de burgemeester, wethouders en raadsleden in een gemeenteraad.

De noodzaak van waterschappen is al vele eeuwen geleden onderkend. Tot de dag van vandaag is er een bijzondere rol weggelegd voor de waterschappen. Vooral de veiligheidstaak (bescherming tegen water) is onmisbaar; deze moet geborgd zijn en blijven door een bestuursorgaan dat niet onderhevig is aan politieke willekeur. Het waterschap moet zich richten op haar kerntaken en waar mogelijk samenwerken met andere overheden. Daarom heeft het waterschap zelfstandige belastinginkomsten; deze worden rechtstreeks geïnd bij de burgers en bedrijven. Het is logisch dat deze betalende burgers en bedrijven direct invloed kunnen uitoefenen op het beleid van het waterschap door het bestuur direct te kiezen.

Burgers en bedrijven betalen een watersysteemheffing en een zuiveringsheffing om de inzet van het waterschap te financieren. Daarnaast is er de verontreinigingsheffing. De manier waarop deze heffingen aan ingezetenen, woningeigenaren, landbouwbedrijven, wegbeheerders en terreinbeheerders worden toegedeeld, gaat op de schop. Er zal meer moeten gekeken worden naar de voordelen van de inzet van het waterschap voor betrokkenen of naar de mate van vervuiling. De SGP stelt zich hierin terughoudend op.

Bij de watersysteemheffing wordt niet meer gekeken naar de waarde van onroerend goed. In plaats daarvan wordt het gebiedsmodel ingevoerd, waarbij metingen van nutriëntenconcentraties en rekenmodellen worden gebruikt om te bepalen welke bijdrage specifieke bronnen leveren aan de 'vervuiling' van het oppervlaktewater. Het is er belangrijk dat dit zorgvuldig gebeurt, dat alle bronnen worden meegenomen en dat landbouwbedrijven niet worden afgerekend op emissies waar ze geen invloed op hebben.

Bij de nieuwe kostendeling wordt de categorie meerpersoonshuishoudens (woonruimteforfait) voor de zuiveringsheffing vervangen door drie aparte categorieën: 2-persoons-, 3-persoons-, en 4- en meerpersoonshuishoudens. Zeker huishoudens met vier of meer personen - vaak gezinnen met kinderen - gaan dan meer betalen. Waterschappen kunnen ook kiezen voor een heffing op basis van drinkwatergebruik. Dat laatste heeft de voorkeur van de SGP.

Concreet:

- » Bij het vaststellen van de zuiveringsheffing wordt de positie van (grotere) gezinnen meegewogen;
- » Bij het gebruik van het gebiedsmodel worden de landbouwbedrijven niet afgerekend op emissies waar ze geen invloed op hebben;
- » Bij de kostentoedeling wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de investeringen die landbouwbedrijven al moeten doen vanwege het landelijk (mest)beleid en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Aanpassing belastingstelsel

Afgelopen jaren heeft een Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) in opdracht van de Unie van Waterschappen (UvW) gewerkt aan voorstellen voor een grondige wijziging van het belastingstelsel voor de waterschappen. Een nieuw stelsel moet beter uitlegbaar, transparant, robuust en rechtvaardig zijn. Daaraan voldeden de gepresenteerde voorstellen in het geheel niet. Wat de SGP betreft, wordt een oplossing gezocht voor de weeffout (waarde van wegen wordt meegeteld in de totale waarde van ongebouwd landbouwgrond) die in het oude stelsel zit. Ook het in de nieuwe voorstellen genoemde Gebiedsmodel biedt geen oplossing voor de knelpunten. Daarnaast kwam volgens de eerste berekeningen de categorie Ongebouwd (vooral landbouwgrond) in veel waterschappen voor onevenredige lastenstijgingen te staan. Wanneer er geen stelsel komt dat aan de hiervoor genoemde eisen voldoet, heeft de SGP geen behoefte aan een geheel nieuw belastingstelsel.

Concreet:

- » Harde eisen stellen aan voorstellen voor een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen;
- » De weeffout in het huidige belastingstelsel moet zo spoedig mogelijk hersteld worden

Overheden, dus ook waterschappen, zijn van oorsprong vrij log georganiseerd. Het is erg belangrijk dat ze met hun tijd meegaan en worden gemoderniseerd. Efficiëntie en doelmatigheid van zowel de organisatie als de taken zijn dé grote opdracht voor de komende

tijd. Van alle inwoners worden offers gevraagd. Belastingopbrengsten moeten daarom heel doelmatig worden besteed. Ingrijpende financiële besluiten moeten worden gebaseerd op een maatschappelijke kosten-batenanalyse.

Het streven moet erop gericht zijn de lasten met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen. Het aantal taken blijft wel gelijk of neemt zelfs toe, terwijl de bijdragen van de landelijke en provinciale overheden afnemen of zelfs worden gestopt. Het is dan ook een grote uitdaging voor de waterschapsbestuurders om hierin het voortouw te nemen.

Concreet:

- » Een zelfstandig waterschap, geen nieuwe fusie en veiligheid boven alles;
- » Blijf niet aan de kant staan, maar breng uw stem uit;
- » Waar mogelijk besparen op organisatie en projecten;
- » Nu verantwoordelijkheid nemen - niet doorschuiven naar de toekomst.

Omgevingswet

Of een waterschap nu een dijk wil versterken of dat een burger een huis wil bouwen, er komen tientallen wetten om de hoek kijken. Dat kost tijd en lijkt weinig bewegingsruimte te geven. Het stelsel van regels op het gebied van ruimtelijke ordening, natuur en milieu gaat daarom op de schop. De nieuwe Omgevingswet, die mogelijk per 2021 in zal gaan, moet zorgen voor minder loketten, meer oog voor goede ideeën, meer samenwerking, en snellere procedures.

Ook al gaat de Waterwet samen met 25 andere wetten op in de Omgevingswet, voor waterschappen blijft veel hetzelfde. Alleen de vorm verandert: het waterbeheerplan wordt waterbeheerprogramma, de keur wordt een waterschapsverordening. Ook het peilbesluit verandert.

Bij de invoering van de Omgevingswet veranderen ook de manier van werken en de mentaliteit. Er is sprake van vroegtijdige samenwerking met provincies en gemeenten,

er moet worden gekeken naar de behoefte van burgers en bedrijven en er moet ruimte komen voor goede initiatieven van onderop – ook al passen deze niet precies binnen de regels. De SGP wil dat het waterschap hierin het voortouw neemt

Provincies krijgen onder de Omgevingswet meer ruimte voor eigen normen en regels. Ze kunnen daardoor eerder in het vaarwater van de waterschappen terechtkomen. Vroegtijdige afstemming is daarom van groot belang.

Concreet:

- » Het waterschap stelt snel een blauwe omgevingsvisie op. Met deze visie in de hand gaat het waterschap in gesprek met gemeenten en provincies om te zorgen dat waterbeheer goed wordt meegenomen in de regionale omgevingsvisies en -plannen. Woningbouw in een laaggelegen gebied dat kwetsbaar is voor overstromingen en stortbuien kun je beter voorkomen, dan repareren;
- » Het waterschap gaat snel in overleg met provincies om ervoor te zorgen dat de vaststelling van omgevingswaarden, programma's en instructieregels door de provincie het beleid van het waterschap onnodig doorkruist. Mogelijk kan een regionaal bestuursakkoord worden gesloten;
- » Het waterschap luistert in een vroeg stadium naar de ideeën van burgers en ondernemers;
- » Het waterschap zet in op versnelling van procedures voor het verlenen van vergunningverlening en ontheffingen;
- » Het boeken van resultaten staat voorop. Afvinklijstjes zijn niet meer dan een hulpmiddel;
- » Het Digitaal Stelsel Omgevingswet gaat een belangrijke rol spelen. Het waterschap pakt dit proactief op.

Nationale Woonagenda

De Unie van Waterschappen, gemeenten en provincies hebben de Nationale Woonagenda niet mede ondertekend omdat het waterbelang daarin onvoldoende is meegenomen. Van groot belang is echter om als waterschap

heel duidelijk te maken wat minimaal noodzakelijk is en dat mee te nemen in alle fasen van bestemming via bouwrijp maken tot de uitvoering. Wordt aan die voorwaarden niet voldaan, dan moet duidelijk zijn dat het waterschap niet wil opdraaien voor extra kosten die later naar voren komen.

Concreet:

- » Zorg dat water naar de normen van het waterschap is opgenomen in exploitatieovereenkomsten tussen gemeenten en projectontwikkelaars;
- » Waterschap niet laten opdraaien voor extra kosten door onvoldoende rekening gehouden hebben met water in bestemmingsplannen;
- » Zo nodig via de keur in bepaalde te bebouwen gebieden een vergunningplicht instellen voor ophogen van te bebouwen grond.

Duurzaamheid

Het waterschap levert bij de uitvoering van haar taken een belangrijke bijdrage aan de duurzaamheidsopgave in Nederland. Hergebruik van grondstoffen en het opwekken van energie bij afvalwaterzuivering, zorgen voor schoon water en natuurontwikkeling, maar ook het adequaat anticiperen op klimaatveranderingen zorgen voor een duurzame toekomst voor de fysieke leefomgeving. De prioriteit van waterschappen op het behalen van CO₂-doelstellingen ligt primair bij haar kerntaken.

Concreet:

- » Het waterschap richt zich op haar kerntaken om die zo efficiënt mogelijk uit te voeren, tegen zo laag mogelijke kosten;
- » Streven naar zoveel mogelijk samenwerken met anderen of werk met werk maken. Belangrijk daarbij is dat de kosten van elke partij goed in beeld gebracht worden en door ieder gedragen worden;
- » Bij investeringen in duurzaamheid als uitgangspunt nemen dat de terugverdientijd binnen de technische levensduur ligt en dat er subsidie (SDE of vergelijkbaar) is toegekend;
- » Samen met marktpartijen en onderzoeksbureaus innovatieve oplossingen

zoeken voor verbetering opslag van duurzaam opgewekte energie .

Windenergie

Het waterschap heeft zich de afgelopen tijd verbonden aan enkele initiatieven voor plaatsing van windturbines in ons werkgebied. Dergelijke projecten roepen vaak veel weerstand in de omgeving op en geven daar veel overlast. Wanneer er geen draagvlak voor is in de omgeving, moet het waterschap niet participeren in vergelijkbare plannen. In het algemeen zijn wij van mening dat windturbines niet op land geplaatst moeten worden.

Concreet:

- » Draagvlak in de omgeving is een absolute voorwaarde om als waterschap medewerking te verlenen aan het plaatsen van windturbines in een bepaald gebied;

Zonne-energie

Het waterschap heeft in de afgelopen tijd op een aantal locaties zonnepanelen geplaatst. De SGP is voorstander van aanbrengen van zonnepanelen op zoveel mogelijk daken wanneer dit voldoet aan de voorwaarden (zowel ruimtelijk als financieel). We denken daarbij aan daken van onze gebouwen, maar ook aan terreinen op rioolwaterzuiveringen en op het zuiden gelegen binnenzijden van dijken. Bij laatstgenoemde mogelijkheid mag nimmer de primaire functie (bescherming) van een dijk in het gedrang komen. Verder wil de SGP onder geen beding meewerken aan zonnepanelen op landbouwgronden die gebruikt worden voor de teelt van gewassen.

Concreet:

- » Daken van gebouwen van het waterschap veel beter benutten voor zonne-energie;
- » Waar mogelijk geschikte terreinen op rioolwaterzuiveringen ook benutten voor plaatsing zonnepanelen;
- » Binnenzijden van dijken indien mogelijk ook voorzien van zonnepanelen. Dit mag echter geen enkele negatieve invloed hebben de belangrijkste functie (waterkering) van een dijk;

- » Geen gebruik van goede landbouwgronden voor terreinen met zonnepanelen.

Communicatie en voorlichting

Het waterschap moet zorgen dat voorlichting (op papier en digitaal) voor iedereen beschikbaar is in begrijpelijke taal voor de inwoners en bedrijven.

Concreet:

- » Voorlichting op papier handhaven voor mensen die dat wensen;
- » Communiceer in voor een ieder begrijpelijke taal;
- » Voorlichting vooral richten op projecten van het waterschap;
- » Stimuleer het oprichten van gemeenschappelijke waterloketten bij en met gemeenten;
- » Het waterschap verleent geen medewerking aan niet noodzakelijke activiteiten en werkzaamheden op zondag.

Innovatie

Zowel bij processen in het zuiveringsbeheer als bij dijkversterkingen kunnen innovatieve oplossingen in beeld komen. Het waterschap moet het zoeken naar innovatieve ideeën blijven stimuleren. Deze zaken waar mogelijk samen met andere partners oppakken om kosten en risico's die hieraan verbonden zijn, te kunnen delen. Actief inzetten op het binnenhalen van subsidies voor innovaties is een must. Innovatieve projecten die ter hand genomen worden, moeten wel zicht geven op het bereiken van reële besparingen. Bij innovaties moeten we ons beperken tot het terrein van onze kerntaken.

Concreet:

- » Innovatieve projecten onder voorwaarden stimuleren;
- » Bij innovaties samenwerken met andere waterschappen, onderzoeksinstituten, universiteiten enz.
- » Kosten van innovaties dekken door subsidies en reële kostenbesparingen;
- » Innovaties beperken tot onze kerntaken.

Internationale samenwerking

De SGP vindt internationale samenwerking geen kerntaak voor het waterschap. Zelfs wanneer er subsidie van derden beschikbaar is, zal deze samenwerking zich moeten beperken tot zaken die van direct belang zijn voor de Nederlandse waterschappen. Ook het bedrijfsleven zal direct betrokken moeten worden bij deze vormen van samenwerking.

Concreet:

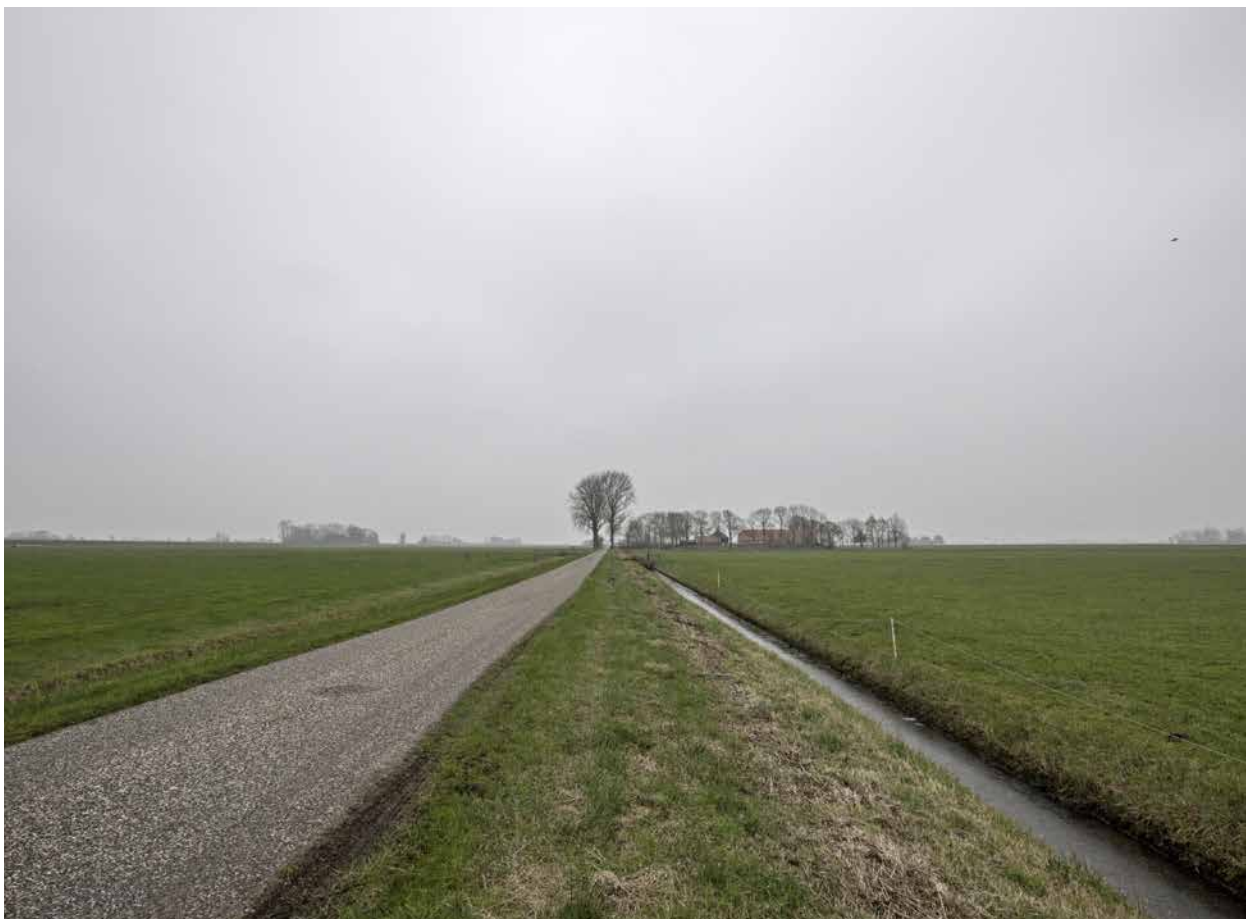
- » Internationale samenwerking is geen kerntaak voor het waterschap;
- » Zaken die wel opgepakt worden, zoveel mogelijk samen met andere waterschappen, landelijke overheid, onderzoeksinstituten, universiteiten en het bedrijfsleven doen.

Financiën

Voor de werkzaamheden van het waterschap is veel geld nodig. Waar het kerntaken van het waterschap betreft, moet dat geld door de gezamenlijke belastingplichten (inwoners, grondeigenaren en eigenaren van gebouwen worden opgebracht. De SGP zal zich, zoals ze ook in de afgelopen jaren duidelijk gedaan heeft, blijven inzetten om de tarieven zo laag mogelijk vast te stellen.

Concreet:

- » Inzetten op beperking tariefstijgingen tot de inflatiecorrectie;
- » Voorstellen met grotere stijging van tarieven moeten duidelijk onderbouwd worden;
- » Beperking tot kerntaken waterschap kan meewerken aan beheersing tarieven.

Speerpunten

- » De belangrijkste taak voor het waterschap is en blijft de **zorg voor robuuste, veilige dijken**.
- » Het waterschap moet zich vooral richten op haar kerntaken. Dat zijn: **waterkeringszorg** (dijken), **waterkwantiteitszorg** (zorgen voor voldoende water in droge tijden en waterafvoer in natte perioden) en **waterkwaliteitszorg** (zorg voor schoon water en de rioolwaterzuiveringsinstallaties).
- » Meer **grondstoffen terugwinnen** uit afvalwater (duurzamer zuiveren).
- » Inzet om **tarieven** met niet meer dan inflatie te laten stijgen.
- » **Oog** hebben voor **iedereen** met een **smalle beurs**. Dat is niet alleen sociaal voor de echte minima, maar ook voor hen die net daarboven zitten en buiten allerlei regelingen vallen.
- » **Geen nieuwe fusie** van waterschappen (levert geen financieel voordeel op en vergroot de afstand tot inwoners en bedrijven).

Kandidatenlijst

Waterschapsverkiezingen WDO Delta 2019

Nr.	Naam	Woonplaats	Leeftijd	Beroep
1	J. (Jan) Visscher	Rouveen	63	assistent accountant
2	A. (Arie) den Uijl,	Kamperveen	49	melkveehouder
3	R.H. (Rienk) Dekker	Hoogeveen	38	melkveehouder
4	A. (Ton) Noorland	IJsselmuiden	56	tuinder
5	H. (Hendrik) Spiker	Staphorst	37	melkveehouder
6	J. (Jan) Vlastuin	Dalfsen	51	melkveehouder
7	K. (Klaas) Huisbrink	Genemuiden	62	projectmanager bij Rijkswaterstaat
8	J.D. (Jan) Overeem	Deventer	51	Netwerkbeheerder
9	W. (Willem) van Hartkamp	Hoogeveen	40	docent / vakgroepleider voortgezet onderwijs
10	J. (Jan) van Ommeren	Hasselt	57	melkveehouder
11	W. (Willem) Bisschop	Punthorst	60	eigenaar schildersbedrijf
12	J.J. (Koos) Hoepel	Kampen	60	verkoper (land- en tuin- machines), schapenhouder
13	K. (Koob) Bisschop	Rouveen	43	vertegenwoordiger
14	H.J. (Henk) van Leusen	Zwolle	30	melkveehouder
15	K. (Koob) Russcher	Staphorst	33	melkveehouder
16	J. (Jaap) van der Weerd	Mastenbroek	45	melkveehouder
17	R. (Ronald) Haveman	Witharen	43	vleesvarkenshouder / akkerbouwer

SGP

Kijk voor meer informatie op:
wdodelta.sgp.nl

